

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

VOGELRICHTLIJN

2009/147/EG

Een monografie rond de wet en regelgeving
in relatie tot het houden en fokken van
beschermd inheemse kooi- en volièrevogels

2019

Document DE&W 2019 – 10

© 2019 [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

De NBvV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de teksten van deze monografie of de toepassing van de adviezen.

Printed on demand:
Bondsbureau [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)
Bergen op Zoom

Op het voorblad
Goudvink man
Foto: Alois van Mingeroet

Voorwoord

Door de Commissie Dierenwelzijn –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is een afzonderlijke monografie geschreven rond de wet en regelgeving in relatie tot het houden en fokken van bedreigde uitheemse soorten, documentnummer DE&W 2019-09.

Een grote groep leden van de NBvV houden en fokken inheemse vogelsoorten. Ook op deze groep vogels zijn zowel de Nederlandse wetgeving als diverse Europese verordeningen van kracht. In de monografie “Vogelrichtlijn” worden deze wettelijke bepalingen nog een nader toegelicht. Op deze wijze vormt deze monografie ook een onderdeel van module 5 van de lesstof voor de opleiding tot Surveillant NBvV.

Naast wettelijke voorschriften wordt nu ook aandacht gegeven aan begrippen als “biodiversiteit”, “het ecosysteem” en de daaraan gekoppelde oorzaken die leiden tot het beschermen van inheemse vogelsoorten en hun leefgebieden.

Zoals ook aangegeven in de monografie rond de CITES regelingen, is ook nu weer de opzet niet een volledige tekstweergave op te nemen van de verschillende wet- en regelgevingen. Iedere Nederlander dient de wet te kennen, je moet wel even weten waar iets staat! Alle genoemde wetten, verordeningen, besluiten en regelingen zijn terug te vinden via overheidspublicaties op het internet.

De Commissie Dierenwelzijn –ethiek & Wetgeving NBvV aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor welke gevolgen dan ook die voortvloeien uit het handelen en toepassen van teksten uit deze monografie.

Leeuwarden, Urk
juli 2019

Henk van der Wal
Jan de Bruine

Inhoud

Voorwoord	3
Inhoud	4
Biodiversiteit	5
Ecosysteem	5
Aanbod voedsel	5
Milieufactoren	6
Geografische factoren	6
Inheemse vogelsoorten	6
Bedreigd	7
Bedreiging vogelsoort	7
Bedreiging leefgebied	8
Bescherming leefgebied	8
Bescherming vogelsoorten	8
Nationaal	8
De Vogelrichtlijn	9
Bijlagen	9
Verdrag van Bern	13
Verdrag van Bonn	17
De Habitatrichtlijn	19
De Ringenregeling	20
Hybriden	20
Nederlandse Rode lijst Vogels	21

Biodiversiteit.

Als in het voorjaar van 2018 het vier jaar durende onderzoek naar aantoonbaar in Nederland gehouden kooi- en volièrevogels wordt afgesloten, wordt getalsmatig de balans opgemaakt. De aangetroffen vogelsoorten komen voor in:

18 orden;
87 families;
453 geslachten;
1714 soorten.

Maar van die 1714 soorten is (nog) niet vastgesteld wat per soort de genendiversiteit is. Hiermee wordt het aantal kleurmutaties in een vogelsoort bedoeld, die in de loop van het domesticatieproces spontaan of via gerichte fokprogramma's tot ontwikkeling zijn gekomen.

Daarnaast is de soortdiversiteit niet vastgesteld.

Het uitgangspunt bij het onderzoek is steeds de soort geweest zoals die in Nederland door de vogelliefhebbers wordt gefokt.

Alle bekende ondersoorten en rassen zijn niet meegeteld.

Een Winterkoninkje heeft, naast de soort die in Nederland voorkomt, zeker 41 ondersoorten.

Ondanks het ontbreken van die gegevens is de vaststelling dat tenminste 1714 soorten kooi- en volièrevogels aantoonbaar worden gehouden, een indicatie voor de grote verscheidenheid aan vogels, die aan de zorgen van de ca. 35.000 georganiseerde liefhebbers van deze groep vogels zijn toevertrouwd.,

In 1985 duikt voor het eerste het begrip "Biodiversiteit" op.

Het aantal definities is echter zeer groot, want het wordt voor veel doeleinden gebruikt.

Ook op het aantal vogelsoorten uit het afgesloten onderzoek kan het begrip biodiversiteit losgelaten worden.

Zo ontstaat dan:

"Biodiversiteit is een graad van verscheidenheid aan vogelsoorten.

Ze vormen in wisselwerking met hun omgeving een ecosysteem".

Ecosysteem.

Een ecosysteem omvat alles dat bijdraagt aan het in stand houden van het leven er binnen.

Dit gaat ook op voor onze vogels.

De basis van het beleid dat de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers voert ten aanzien van dierenwelzijn, diergezondheid en dierenethiek is gebaseerd op het bieden van de mogelijkheid dat de aan ons toevertrouwde vogels hun natuurlijk gedrag zo optimaal mogelijk kunnen ontplooiën.

Eigenlijk is dat ook de basis van het ecosysteem waarbinnen vogels wereldwijd leven.

Dan moet wel aan een aantal voorwaarden worden voldaan.

Aanbod van voedsel.

Het aanbod van voedsel is uiteraard van levensbelang voor de vogel.

Twee factoren spelen een grote rol en dat zijn de kwaliteit van het aanwezige voedsel en de hoeveelheid binnen het ecosysteem.

De soortenrijkdom aan vogels wordt mede bepaald door de combinatie voedselaanbod en het leefmilieu binnen een ecosysteem.

De bouw van de vogel wordt in belangrijke mate hierdoor bepaald.

We vinden dat terug in de bouw van de vogel. Het spijsverteringssysteem is afgestemd op de beschikbaarheid van het voedsel, maar ook de snavelvormen zijn volledig afgestemd op het beschikbare voedsel.

Zo is het mogelijk kooi- en volièrevogels in te delen in een cluster.

We onderscheiden dan:
Zaadetende vogels;
Insectenetende vogels;
Vruchtenetende vogels;
Nectaretende vogels
Vlees en visetende vogels

Daarbij zijn combinaties mogelijk. Bij schaarste aan insecten kunnen sommige vogelsoorten omschakelen op zaden, Anderen trekken bij het ontstaan van schaarse door naar andere leefgebieden.

Milieufactoren.

Van invloed op het beschikbaar zijn van voldoende voedsel, is het milieu van het ecosysteem.

Vogels die veel vis eten zullen weinig in bossen aangetroffen worden omdat die vissen nu eenmaal niet aan de bomen hangen.

Onder milieufactoren verstaan we het samenspel van temperatuur, bodem, water, lucht, licht en wind.

Ook de populatiegrootte van de vogelsoort en de omvang van het verspreidingsgebied zijn van invloed op het kunnen ontwikkelen van de vogelsoort.

Bedreigingen zijn dan weer de concurrentie van andere vogelsoorten en het aanwezig zijn van natuurlijke vijanden.

Geografische factoren.

Zolang het ecosysteem in evenwicht is, blijkt in de praktijk dat het leefgebied waarin vogelsoorten voorkomen ook geografisch is bepaald. Toch heeft een ecosysteem niet altijd een harde grens.

Als we wereldwijd de leefgebieden van vogelsoorten bekijken dan kunnen we twee grote groepen vogelsoorten aanwijzen.

Inheemse vogelsoorten.

Uitheimse vogelsoorten.

Inheemse vogelsoorten

Alle vogelsoorten die van nature op het Europese grondgebied van de Lid Staten van de Europese Unie voorkomen, met uitzondering van een aantal gedomesticeerde vogels, waaronder de *Serinus canaria*, behoren tot de groep inheemse vogelsoorten.

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd.

In de avifauna worden beschermde inheemse kooi- en volièrevogels `Europese Cultuurvogels` genoemd.

Men onderscheid op basis van de voeding twee groepen:

Zaadetende beschermde inheemse vogelsoorten

Vruchten en insectenetende beschermde inheemse vogelsoorten.

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid beschermde inheemse vogelsoorten als gezelschapsdier te houden en er mee te fokken.

Voorwaarden zijn dan dat beschermde inheemse vogelsoorten mogen worden gehouden als ze:

- in volières of kooien zijn gefokt;
- voorzien zijn van een gesloten pootring die door of namens de Minister is afgegeven, dan wel voorzien zijn van een geregistreerde microtransponder;
- aantoonbaar legaal zijn verkregen.

Dank zijn de mogelijkheid specifieke kennis te verwerven voor het houden van en fokken met de beschermde inheemse vogelsoorten via de speciaalclub van de NBvV en de vereniging B.E.C. Belangenbehartiging Europese Cultuurvogels, worden diverse vogelsoorten succesvol gehouden en gefokt.

Bedreigd.

Vogels leven als een sociale dierengroep in een eigen leefgebied dat mede bepaald wordt door de mogelijkheid voedsel te zoeken, zich zo nodig te beschermen tegen vijanden en zich voort te planten.

Bij het wegvallen van de basis, de aanwezigheid van voldoende voedsel in alle seizoenen, zal een vogelsoort of wegtrekken of zodanig verzwakken dat de soort met uitsterven kan worden bedreigd.

Vaak is de bouw van de vogel in overeenstemming met zijn leefgebied. Bij het wegtrekken naar een ander ecosysteem kan blijken dat de snavelvorm niet meer geschikt is voor voedselopname.

Er zijn dus twee mogelijkheden van bedreiging; de vogelsoort wordt geheel of in aantallen bedreigd en of het leefgebied wordt bedreigd.

BEDREIGING VOGELSOORT

Door het niet optimaal meer samenwerken van alle milieufactoren binnen een ecosysteem wordt rechtstreeks het voortbestaan van een vogelsoort bedreigd.

Het uitsterven van een vogelsoort wordt aangegeven in gradaties.

Deze zijn opgesteld door de Internationale Unie voor Natuurbescherming, de IUCN.

De IUCN kent de volgende criteria:

Uitgestorven	EX
Uitgestorven in het wild	EW
Kritiek (ernstig bedreigd)	CR
Bedreigd	EN
Kwetsbaar	VU
Gevoelig	NT
Van bescherming afhankelijk	CD
Niet bedreigd (veilig)	LC

De IUCN heeft alle vogelsoorten op een zogenaamde "Red List" geplaatst met vermelding van de mate waarin de soort wordt bedreigd¹.

¹ www.iucnredlist.org

BEDREIGING LEEFGEBIED

Het leefgebied van vogels kan worden bedreigd door:

vuur	onweer
ontbossing	tsunami
zandstormen	olievervuiling

Verschillende benoemde bedreigingen zijn rechtsreeks het gevolg van menselijk handelen. Het ongecontroleerd uitbouwen van steden en industrieterreinen, de ontbossing, maar ook de jacht en de handel zijn oorzaken van bedreigingen voor vogelsoorten.

BESCHERMING LEEFGEBIED

Het leefgebied wordt beschermd door de aanwijzing als natuur reservaat, wildernis gebied, Nationaal park, Natuurmonument, biotoop of beschermd landschap.

BESCHERMING VOGELSOORTEN

De bedreiging van het uitsterven van vogelsoorten door de jacht en het vangen van vogels wordt grotendeels weggenomen door wetgeving.

De bedreiging van het uitsterven van vogelsoorten door de handel wordt ook bewaakt door de wetgeving, o.a. CITES.

De bedreiging van het uitsterven van vogelsoorten wordt ook tegengegaan door fokprogramma's welke zijn opgezet door de EAZA, European Association of Zoos and Aquaria.

NATIONAAL

Ook in Nederland is een afdeling van de IUCN aanwezig².

De IUCN-NL heeft haar eigen criteria voor de beschermingsgraden van vogelsoorten:

In het wild uitgestorven op wereldschaal

In het wild verdwenen uit Nederland

Ernstig bedreigd

Bedreigd

Kwetsbaar

Gevoelig.

Op basis van deze criteria is een **Nederlandse "Rode Lijst"** voor Nederlandse inheemse vogelsoorten opgesteld. (zie blz. 21 van deze monografie).

---

² www.iucn.nl

De Vogelrichtlijn

In de Nederlands Wet natuurbescherming wordt in de artikels waar de verboden en de vrijstellingen om vogelsoorten te houden worden genoemd, regelmatig verwezen naar vogelsoorten die worden omschreven in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

De Vogelrichtlijn.

Onder de naam "Vogelrichtlijn" wordt de Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009, inzake het behoud van de vogelstand, verstaan. Binnen deze richtlijn vallen ca. 700 vogelsoorten.

Artikel 1 van de Vogelrichtlijn luidt:

- 1. Deze richtlijn heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europees grondgebied van de lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. Zij betreft de bescherming, het beheer en de regulering van deze diersoorten en stelt regels voor de exploitatie daarvan.*
- 2. Deze richtlijn is van toepassing op vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebieden.*

Deze richtlijn beperkt zich dus niet tot vogelsoorten die alleen in het wild in Nederland voorkomen.

Daarnaast geeft lid 2 van dit artikel aan dat er ook een beschermingsregiem is ten aanzien van de leefomgeving van deze vogels.

Bijlagen bij de Vogelrichtlijn.

De Vogelrichtlijn geeft geen opsomming van alle vogelsoorten die natuurlijk in het wild leven op het Europees grondgebied.

Wel worden sommige vogelsoorten genoemd in een aantal bijlagen.

De lijst van inheemse vogelsoorten is gepubliceerd in de Staatscourant 2013 nr. 8498 28 maart 2013.

Daarnaast zijn de Nederlandse soorten opgenomen in een Soortendatabase, gepubliceerd door het Ministerie van Economische Zaken: <http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>

Bijlage I.

Voor de vogelsoorten van bijlage I die geregeld in ons land voorkomen, moeten speciale beschermingsmaatregelen worden getroffen. Nederland moet voor deze soorten beschermde gebieden aanwijzen.

Onderstaande vogelsoorten zijn aantoonbaar aangetroffen bij de leden van de NBvV:

Orde Galliformes

Familie Tetraonidae

Tetrao tetrix tertrix   Korhoen

Familie Phasianidae

Alectoris graeca   Europese steenpatrijs
Alectoris barbara   Barbarijnse patrijs

Orde Gruiformes

Familie Rallidae

Crex crex   Kwartelkoning

Orde Columbiformes

Columba palumbus azorica   Houtduif
Columba junoniae   Laurierduif

Orde Piciformes

Familie Picidae

Dryocopus martius	Zwarte specht
Dendrocopos medius	Middelste bonte specht'

Orde Passeriformes

Familie Alaudidae

Melanocorypha calandra	Kalanderleeuwerik
Galerida theklae	Theklaleeuwerik
Lulula arborea	Boomleeuwerik

Familie Motacillidae

Anthus campestris	Duinpieper
-------------------	------------

Familie Muscicapidae (Turdinae)

Luscinia svecica	Blauwborst
Oenanthe pleschanka	Bonte tapuit

Familie Muscicapidae (Sylvinae)

Sylvia undata	Provinciaalse grasmus
Sylvia nisoria	Sperwer grasmus

Familie Muscicapidae (Muscicapinae)

Ficedula parva	Kleine vliegenvanger
Ficedula albicollis	Withals vliegenvanger

Familie Paridae

Parus ater cypriotes	Zwarte mees
----------------------	-------------

Familie Laniidae

Lanius collurio	Grauwe klauwier
Lanius minor	Kleine klapekster

Familie Corvidae

Pyrrhocorax pyrrhocorax	Alpenkraai
-------------------------	------------

Familie Fringillidae

Fringilla teydea	Blauwe vink
Bucanetes githagineus	Europese woestijnvink

Familie Emberizidae

Emberiza hortulana	Ortolaan
--------------------	----------

Bijlage II, deel A.

Op de soorten genoemd in bijlage II, deel A, mogen alle lidstaten van de EU de jacht openen.

Orde Galliformes

Familie phasianidae

Alectoris graeca Europese steenpatrijs

Alectoris rufa Rode steenpatrijs

Perdix perdix Uitheemse patrijs

Orde Columbiformes

Familie Columbidae

Columba livia Rotsduif

Columba palumbus Houtduif

Bijlage II, deel B.

Op soorten van bijlage II, deel B, mogen de bij de betreffende soort genoemde lidstaten de jacht openen. (o.a. NL is dus in Nederland)

Orde Galliformes

Familie Phasianidae

Alectoris barbara Barbarijse patrijs

Alectoris chukar Chukar patrijs

Coturnix coturnix Europese kwartel

Orde Charadriiformes

Familie Charadriidae

Vanellus vanellus Kievit

Orde Columbiformes

Familie Columbidae

Columba oenas Holenduif

Orde Passeriformes

Familie Alaudidae

Alauda arvensis Veldleeuwerik

Familie Turdidae

Turdus merula Merel

Turdus pilaris Kramsvogel

Turdus iliacus Koperwiek

Turdus philomelos Zanglijster

Turdus viscivorus Grote lijster

Familie Sturnidae

Sturnus vulgaris Europese spreeuw

Familie Corvidae

Garrulax glandarius Gaai o.a. NL

Pica pica Ekster o.a. NL

Corvus monedula Kauwtje o.a. NL

Corvus fragilegus Roek

Corvus corone Kraai o.a. NL

Bijlage III, deel A.

Soorten van bijlage III, deel A mogen worden verhandeld als ze op geoorloofde wijze (bijvoorbeeld als jachtbuit) zijn verkregen.

Orde Galliformes

Familie Phasianidae

Alectoris rufa	Rode steenpatrijs
Alectoris barbara	Barbarijse patrijs
Perdix perdix	Inheemse patrijs

Orde Columbiformes

Familie Columbidae

Columba palumbus	Houtduif
------------------	----------

Bijlage III, deel B.

Soorten van bijlage III, deel B, mogen onder bepaalde beperkingen worden verhandeld als ze op geoorloofde wijze zijn verkregen en voor zover de handel niet leidt tot het in gevaar brengen van de soort.

Orde Galliformes

Familie Tetraonidae

Tetrao tetrix britannica	Korhoen
--------------------------	---------

Verdrag van Bern – Bern Convention.

Dit is de Europese Verdrag no. 104 inzake het behoud van Europese natuur en natuurlijke habitats.

Het Verdrag van Bern is voor het eerst gesloten op 19 september 1979 te Bern en regelt het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke leefmilieus.

In drie bijlagen worden wilde dieren en planten benoemd.

Bijlage I.

In deze bijlage worden alleen beschermde planten genoemd.

Bijlage II.

Deze bijlage heeft betrekking op streng beschermde vogelsoorten.

Hierin worden 151 vogelsoorten benoemd die in de avicultuur gerekend kunnen worden tot kooi- en volièrevogels.

Hiervan worden 104 soorten aantoonbaar bij de Nederlandse vogelliefhebbers gehouden en gefokt.

Voor 51 soorten zijn NBvV houderijrichtlijnen geschreven.

Gebruikte afkortingen

kv = aantoonbaar in Nederland gehouden kooi- en volièrevogel

hr = NBvV houderijrichtlijn

Alpenheggenmus	<i>Prunella collaris</i>	kv,hr
Appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	kv,hr
Aziatische roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata</i>	
Baardgrasmus	<i>Sylvia cantillans</i>	
Baardman	<i>Panurus biarmicus</i>	kv, hr
Baleaerische roodkopklauwier	<i>Lanius senator</i>	kv
Balkan bergfluit	<i>Phylloscopus bonelli</i>	
Balkan (gele) kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>	kv
Beflijster	<i>Turdus torquatus</i>	kv, hr
Bergfluit	<i>Phylloscopus bonelli</i>	kv
Bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	kv
Bladkoning	<i>Phylloscopus inornatus</i>	
Blauwborst	<i>Luscinia svecica</i>	kv, hr
Blauwe rotslijster	<i>Monticola solitarius</i>	kv
Blauwstaart	<i>Tarsinger cyanurus</i>	kv
Bonte tapuit	<i>Oenanthe pleschanka</i>	kv, hr
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	kv, hr
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	kv, hr
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	kv
Boompieper	<i>Arthus trivalis</i>	
Bosgors	<i>Emberiza rustica</i>	
Bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	
Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>	kv, hr
Brilgrasmus	<i>Sylvia conspicillata</i>	
Britse frater	<i>Carduelis carduelis</i>	kv, hr
Bruinkeelortolaan	<i>Emberiza caesia</i>	kv
Cetti's zanger	<i>Cettia cetti</i>	
Cirl gors	<i>Emberiza cirlus</i>	kv
Citroen kwikstaart	<i>Motacilla citreola</i>	kv
Daurische klauwier	<i>Lanius isabellinus</i>	
Diksnavel notenkraaker	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	kv
Duinpieper	<i>Anthus campestris</i>	kv, hr

Dwerggors	<i>Emberiza pusilla</i>	
Engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>	kv
Europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	kv, hr
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	kv, hr
Fluiter	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	kv, hr
Frater	<i>Carduelis flavirostris</i>	kv, hr
Geelgors	<i>Emberiza citronella</i>	kv, hr
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	kv, hr
Goudhaan	<i>Regulus regulus</i>	kv
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>	kv, hr
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	kv, hr
Graszanger	<i>Cisticola juncidis</i>	
Grauwe fitis	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	kv
Grauwe klauwier	<i>Lanius collurio</i>	kv
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	kv, hr
Grijskop specht	<i>Picus canus</i>	
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	
Groenlandse tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	kv
Groenling	<i>Carduelis choris</i>	kv, hr
Grote barsijs	<i>Carduelis flammea</i>	kv, hr
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	kv
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	kv, hr
Grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	kv, hr
Grote kruisbek	<i>Loxia pytyopsittacus</i>	kv, hr
Grote pieper	<i>Anthus richardi</i>	
Haakbek	<i>Pinicola enucleator</i>	kv, hr
Hop	<i>Upopa epops</i>	kv, hr
Iberische tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	kv, hr
IJsgors	<i>Calcarius lapponicus</i>	
Izabel tapuit	<i>Oenanthe isabellina</i>	kv
Kalander leeuwerik	<i>Melanocorypha calandra</i>	kv
Klapekster	<i>Lanius excubitor</i>	kv
Kleine barsijs	<i>Carduelis cabaret</i>	kv, hr
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	kv, hr
Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	kv, hr
Kleine klapekster	<i>Lanius minor</i>	kv
Kleine spotvogel	<i>Hippolais caligata</i>	
Kleine sprinkhaanzanger	<i>Locustilla lanceolata</i>	
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	
Kleine zwartkop	<i>Sylvia melanocephala</i>	kv, hr
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	kv, hr
Koolmees	<i>Parus major</i>	kv, hr
Kortsnavel boomkruiper	<i>Certha familiaris</i>	kv
Kortteen leeuwerik	<i>Calandrella brachydactyla</i>	
Kruisbek	<i>Loxia curvirostra</i>	kv
Kuifmees	<i>Parus cristatus</i>	kv, hr
Kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	kv, hr
Matkop	<i>Parus montanus</i>	kv
Middelste bonte specht	<i>Dendroscopus medius</i>	kv
Mongoolse pieper	<i>Anthus godlewskii</i>	
Nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>	kv
Noordse boszanger	<i>Phylloscopus borealis</i>	
Noordse fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	kv
Noordse grote bonte specht	<i>Dendroscopus major</i>	kv
Noordse kwikstaart	<i>Motacilla flava thunbergi</i>	

Noordse nachtegaal	<i>Luscinia luscinia</i>	kv
Oever pieper	<i>Anthus petrosus</i>	
Oostelijke blonde tapuit	<i>Oenanthe hispanica</i>	kv
Orpheus spotvogel	<i>Hippolais polyglotta</i>	
Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	kv, hr
Pallas' boszanger	<i>Phylloscopus prorequilus</i>	
Perzische roodborst	<i>Irania qutturalis</i>	
Pestvogel	<i>Bombycilla garrulis</i>	kv hr
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	kv hr
Provinciale grasmus	<i>Sylvia undata</i>	kv
Putter	<i>Carduelis carduelis</i>	kv, hr
Raddes boszanger	<i>Phylloscopus schwarzi</i>	
Rietgors	<i>Emberiza schoeniclus</i>	kv, hr
Rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	kv
Rode rotslijster	<i>Monticola saxatilis</i>	kv
Roodborst	<i>Erithacus rubicula</i>	kv, hr
Roodborst tapuit	<i>Saxicola torquata</i>	kv, hr
Roodkeel pieper	<i>Anthus cervinus</i>	
Roodkop klauwier	<i>Lanius senator</i>	kv
Roodmus	<i>Carpodacus erythrinus</i>	kv
Roodster blauwborst	<i>Luscinia svecica</i>	kv
Rotspieper	<i>Anthus petrosus</i>	
Rouw kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	kv
Rosse spreeuw	<i>Sturnis roseus</i>	kv
Scandinavische tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	kv
Scharrelaar	<i>Coracias garrulous</i>	kv
Siberische boompieper	<i>Anthus hodgsoni</i>	
Siberische braamsluiper	<i>Sylvia eurruca</i>	kv
Siberische notenkraaker	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	kv
Siberische sprinkhaanzanger	<i>Locustella certhiola</i>	
Sijs	<i>Carduelis spinus</i>	kv, hr
Sneeuwgorst	<i>Plectrophenax nivais</i>	
Snor	<i>Locustella luscinioides</i>	
Steppenhoen	<i>Syrhaptes paraclotus</i>	kv
Strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris</i>	
Struikrietzanger	<i>Acrocephalus dumetorium</i>	
Swinhoe boszager	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	
Taiga boomkruiper	<i>Certhia familiaris</i>	kv
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	kv, hr
Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	kv, hr
Tuinfluiters	<i>Sylvia borin</i>	kv, hr
Veldrietzanger	<i>Acrocephalus agricola</i>	
Vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus</i>	
Waterrietzanger	<i>Acrocephalus paludicola</i>	
Westelijke blonde tapuit	<i>Oenanthe hispanica</i>	kv
Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	kv, hr
Wilgengors	<i>Emberiza aureola</i>	kv
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	kv, hr
Witband kruisbek	<i>Loxia leucoptera</i>	kv, hr
Withals vliegenvanger	<i>Fuedula albicollis</i>	kv
Witkopgors	<i>Oxyura leucocephala</i>	
Witstuit barmsijs	<i>Carduelis hornemanni</i>	kv
Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	kv, hr
Woestijngrasmus	<i>Sylvia nana</i>	
Woestijnvink	<i>Rhodopechys githaginea</i>	

Zwartbuikwaterspreeuw	Cinclus cinclus	
Zwarte mees	Parus ater	kv, hr
Zwarte roodstaart	Phoenicurus ochruros	kv, hr
Zwarte specht	Dryocopus martius	kv
Zwartkop	Sylvia atricapilla	kv, hr
Zwartkopgors	Emberiza mellanocephala	kv

Bijlage III.

In deze bijlage worden te beschermen diersoorten beschreven.

In deze opsomming komen 50 soorten voor die gerekend kunnen worden tot de groep kooi- en volièrevogels.

34 soorten daarvan worden aantoonbaar door de Nederlandse vogelliefhebber gehouden.

Voor 16 soorten zijn NBvV Houderijrichtlijnen geschreven.

In onderstaand overzicht zijn alleen de vogelsoorten vermeld, die gerekend worden tot de groep kooi- en volièrevogels.

Gebruikte afkortingen

kv = aantoonbaar in Nederland gehouden kooi- en volièrevogel

hr = NBvV houderijrichtlijn

Aziatische goudplevier	Pluvialis fulva	
Baltimore troepiaal	Icterus galbula galbula	kv
Bokje	Lymnocyptes minimus	
Boomleeuwerik	Lullula arborea	kv
Britse roodborst	Erithacus rubecula	kv
Bruine lijster	Turdus naumanni eunonus	
Bruinkop gors	Emberiza hunciceps	
Buidelmees	Remiz pendulinus	kv
Daurische kauw	Corvus dauricus	kv
Fazant	Phasianus colchicus	
Geelbrauwgors	Emberiza chrysophrys	kv
Geelstuitzanger	Dendroica coronatus	
Goudlijster	Zoothera dauma aurea	kv
Grauwe gors	Emberiza calandra calandra	kv, hr
Groene bijeneter	Merops persicus persicus	
Grote lijster	Turdus viscivorus	kv, hr
Holenduif	Columba oenas	kv
Indigo gors	Passerina cyanea	
Keep	Fringilla montifringilla	kv, hr
Kemphaan	Pholomachus pynax	
Kievit	Vanellus vanellus	kv
Koperwiek	Turdus cleacus ilacus	kv, hr
Kramsvogel	Turdus pilaris	kv
Kuifleeuwerik	Fulcrifa cristata	kv, hr
Kwartel	Coturnix coturnix	kv
Maskergors	Emberiza spodocephala	
Merel	Turdus merula	kv, hr
Noordse goudvink	Pyrrhula pyrrhula	kv, hr
Oostelijke zanglijster	Turdus philomelos	kv, hr
Ortolaan	Emberiza hortulana	kv, hr
Patrijs	Perdix perdix	kv
Ringmus	Passer montanus	kv, hr
Rosse gors	Emberiza rutila	kv
Rotsduif	Columba livia	kv
Siberische lijster	Roothera sibirica	

Spaanse mus

Passer hispaniolensis

kv, hr

Verdrag van Bonn – Bonn Convention.

Op 23 juni 1979 is te Bonn, op initiatief van de verenigde Naties verdrag tot stand gekomen inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten.

In dit verdrag komen, in twee bijlagen, vogelsoorten voor.

Bijlage I.

Deze bijlage benoemt de met uitsterven bedreigde trekkende diersoorten.

Een tweetal vogelsoorten worden genoemd die te beschouwen zijn als kooi- en volièrevogel. Ze komen niet aantoonbaar voor bij de Nederlandse vogelliefhebbers.

Steppekievit

Vanellus gregarius

Waterrietzanger

Acrocephalus paleidicola

Bijlage II.

Deze bijlage noemt de trekkende diersoorten waarvan de staat van instandhouding duidelijk kan worden verbeterd.

Op deze lijst komen 75 vogelsoorten voor die gerekend kunnen worden tot de groep kooi- en volièrevogels.

Van deze groep worden 52 vogelsoorten aantoonbaar door de Nederlandse vogelliefhebber gehouden.

Voor 32 soorten zijn NBvV houderijrichtlijnen geschreven.

Gebruikte afkortingen

kv = aantoonbaar in Nederland gehouden kooi- en volièrevogel

hr = NBvV houderijrichtlijn

Aziatische roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata</i>	
Baardgrasmus	<i>Sylvia canullans</i>	
Baardman	<i>Panurus biarmicus</i>	kv, hr
Beflijster	<i>Turdus torquatus</i>	kv, hr
Bergfluit	<i>Phylloscopus bonelli</i>	kv
Blauwborst	<i>Luscinia svecica</i>	kv, hr
Blauwe rotslijster	<i>Monticola solitarius</i>	kv
Blauwstaart	<i>Tarister cyanurus</i>	kv, hr
Blonde tapuit	<i>Oenanthe pleschanka</i>	kv, hr
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	kv, hr
Bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	
Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>	kv, hr
Brilgrasmus	<i>Sylvia conspicillata</i>	
Britse roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	kv, hr
Bruine boszanger	<i>Phylloscopus fuscatus</i>	
Bruine lijster	<i>Turdus naumanni</i>	
Cetti's zanger	<i>Cettia cetti</i>	
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>	kv, hr
Fluit	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	kv, hr
Goudhaan	<i>Regulus regulus</i>	kv
Goudlijster	<i>Zoothera dauma</i>	
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>	kv, hr
Graszanger	<i>Cisticola juncides</i>	kv
Grauwe fitis	<i>Phylloscopus trochiloides viridans</i>	kv, hr

Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	kv, hr
Groenlandse tapuit	<i>Oenanthe oenanthe leucophoa</i>	
Grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	kv, hr
Grote lijster	<i>Turdus viscivorus</i>	kv, hr
Iberische tjiftjaf	<i>Phylloscopus inotatus</i>	kv
Izabel tapuit	<i>Oenanthe isabellina</i>	kv
Kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	kv, hr
Kleine sportvogel	<i>Hippolais caligata</i>	
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	kv, hr
Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	kv
Kleine zwartkop	<i>Sylvia melanocephala</i>	kv, hr
Koperwiek	<i>Turdus iliacus</i>	kv, hr
Kramsvogel	<i>Turdus pilaris</i>	kv
Kwartel	<i>Coturnix coturnis</i>	kv
Kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	kv, hr
Merel	<i>Turdus merula</i>	kv, hr
Nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>	kv
Noordse fitis	<i>Phylloscopus trochilus acredila</i>	kv
Noordse nachtegaal	<i>Luscinia luscinia</i>	kv
Oostelijke blonde tapuit	<i>Oenanthe hispanica</i>	kv, hr
Oostelijke zanglijster	<i>Turdus philomelos philomelos</i>	kv
Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	kv, hr
Provinciaalse grasmus	<i>Sylvia undata</i>	kv
Rades boszanger	<i>Phylloscopus scharzi</i>	
Rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	kv
Rode rotslijster	<i>Monticola saxarilis</i>	kv
Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	kv, hr
Roodborst tapuit	<i>Saxicola torquata hibernans</i>	kv, hr
Roodster blauwborst	<i>Luscinia svecinia volgae</i>	kv
Scharrelaar	<i>Coracias garulus</i>	kv
Siberische braamsluiper	<i>Sylvia curruco blythi</i>	kv
Siberische lijster	<i>Zoothera sibirica</i>	kv
Siberische tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita tristus</i>	kv
Sperwer grasmus	<i>Sylvia irisolta</i>	kv
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	kv, hr
Struikrietzanger	<i>Acrocephalus dumeteerium</i>	
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	kv, hr
Tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	kv, hr
Tuinfluiters	<i>Sylvia borin</i>	kv, hr
Vale lijster	<i>Turdus obscurus</i>	kv, hr
Veldrietzanger	<i>Acrocephalus agricola</i>	
Vuurgoudhaan	<i>Regulus ignica pillis</i>	
Withalsvliegenvanger	<i>Ficedula albicollis</i>	kv
Woestijngrasmus	<i>Sylvia nana</i>	kv, hr
Woestijntapuit	<i>Oenanthe deserti atroquularis</i>	
Zanglijster	<i>Turdus philomelos clarkei</i>	kv, hr
Zomertortel	<i>Streptopilla turtur</i>	kv
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	kv
Zwartkeellijster	<i>Turdus ruficollis atroquularis</i>	
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	kv, hr

De Habitatrichtlijn.

Dit is de Europese verordening 92/43 EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

De Habitatrichtlijn kent een zestal bijlagen:

Bijlage I.

Typen natuurlijke habitats van communautair belang voor de instandhouding waarvan aanwijzing van speciale beschermingszones vereist is.

Bijlage II.

Dieren- en plantensoorten van communautair belang voor de instandhouding waarvan aanwijzing van speciale beschermingszones vereist is.

Bijlage III.

Criteria voor de selectie van gebieden die kunnen worden aangewezen als gebieden van communautair belang en als speciale beschermingszones.

Bijlage IV.

Dieren- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Bijlage V.

Dieren- en plantensoorten van communautair belang waarvoor het onttrekken aan de natuur en de exploitatie aan beheersmaatregelen kunnen worden onderworpen.

Bijlage VI.

Verboden methoden en middelen voor het vangen en doden en verboden wijze van vervoer.

Opmerking:

Op deze bijlagen van de Habitatrichtlijn komen geen kooi- en volièrevogels voor.

De Ringenregeling

De Ringenregeling voor de beschermde inheemse vogelsoorten, dus de Europese cultuurvogels, is dezelfde als die welke van kracht is voor alle vogelsoorten die voorkomen op bijlage A van de Europese soortenlijst, of CITES appendix I.

Deze regeling is opgenomen in de monografie rond de Wet natuurbescherming, (intern documentnummer DE&W 2019-08.)

Het ringen van Hybriden

Als één van beide ouders behoort tot een vogelsoort dat valt onder de bepalingen van artikel 1 van de Vogelrichtlijn, dan moeten alle nakomelingen uit dit koppel geringd worden overeenkomstig de hier boven genoemde ringenregeling.

Nederlandse Rode lijst Vogels

Een Rode lijst is een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen.

Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend in Nederland.

De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken.

De Minister bevordert onderzoek en werkzaamheden nodig voor bescherming en beheer.

Rode lijsten hebben geen juridische status.

Vergelijking met de lijst van aantoonbaar in Nederland door hobbymatige vogelliefhebbers gehouden en gefokte exemplaren leveren onderstaande vogelsoorten op:

Buidelmees	<i>Remiz pendulinus</i>	gevoelig
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	ernstig bedreigd
Duinpieper	<i>Anthus campestris</i>	verdwenen uit Nederland
Europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	bedreigd
Gele kwikstaart	<i>Motacila flava</i>	gevoelig
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	gevoelig
Grauwe gors	<i>Emberiza calandra</i>	ernstig bedreigd
Grauwe klauwier	<i>Lanius collurio</i>	bedreigd
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	gevoelig
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	kwetsbaar
Grote karekiet	<i>Aerocephalus arundinaceus</i>	bedreigd
Grote lijster	<i>Turdus viscivorus</i>	kwetsbaar
Hop	<i>Upupa epos</i>	verdwenen uit Nederland
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	gevoelig
Keep	<i>Fringilla montifringilla</i>	gevoelig
Kemphaan	<i>Caldris pugnax</i>	ernstig bedreigd
Kleine klapekster	<i>Lanius excubitor</i>	verdwenen uit Nederland
Kneu	<i>Carduelis cannabina</i>	gevoelig
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	kwetsbaar
Korhoen	<i>Tetrao tetrix</i>	ernstig bedreigd
Kortsnavelboomkruiper	<i>Cethia familiaris</i>	gevoelig
Kramsvogel	<i>Turdus pilaris</i>	gevoelig
Kuifleeuwerik	<i>Galerida cristata</i>	ernstig bedreigd
Kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	bedreigd
Matkop	<i>Parus montanus</i>	gevoelig
Nachtegaal	<i>Luscinia megarhychus</i>	kwetsbaar
Ortolaan	<i>Emberiza hortulana</i>	verdwenen uit Nederland
Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	bedreigd
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	kwetsbaar
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	gevoelig
Roodkopklauwier	<i>Lanius senator</i>	verdwenen uit Nederland
Roodmus	<i>Carpodacus erythrinus</i>	gevoelig
Spotvogel	<i>Hypolais icterina</i>	gevoelig
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	bedreigd
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	gevoelig
Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	kwetsbaar
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	kwetsbaar
Zwarte mees	<i>Parus ater</i>	gevoelig